

**Схвалено
педагогічною радою
протокол №1
від 27.08.2025р**

**Затверджено
директор гімназії
Тетяна ПУСТОВА
наказ № 103 від 27.08.2025**

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання та протидію насильству та жорстокому
поводженню з дітьми у Первомайській гімназії №2**

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми (далі – Положення) визначає основні принципи запобігання та протидії насильству і жорстокому поводженню з дітьми в гімназії, дотримуючись вимог Типової програми, затвердженої Кабінетом Міністрів України (наказ від 4 червня 2025 року № 658), яке спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення у закладі освіти середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

1.2. Положення є обов'язковим для виконання усіма працівниками гімназії, учнями та їхніми батьками (або законними представниками).

1.3. Всі терміни вживаються у значенні, наведеному в законодавстві України, зокрема у Сімейному кодексі, Законах України "Про охорону дитинства" та "Про запобігання та протидію домашньому насильству".

2. Мета та завдання

2.1. Метою цього Положення є створення безпечного і підтримуючого середовища для навчання та розвитку учнів, вільного від насильства та жорстокого поводження.

2.2. Завданнями Положення є:

- Запровадження системи виявлення та реагування на випадки насильства і жорстокого поводження.
- Формування у працівників гімназії відповідального ставлення до недопущення насильства.
- Поширення культури нульової толерантності до насильства у всіх сферах діяльності гімназії.
- Оперативне інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3. Розроблення та затвердження документів:

3.1. Аркуш ознайомлення з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми (додаток 1) ;

3.2. Форма первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (додаток 2);

3.3. Журнал реєстрації внутрішнього інциденту (додаток 3);

3.4. Форми анкет анонімного опитування для дітей, для батьків та працівників (додаток 4);

3.5. Алгоритм дій педагога/працівника ліцею у разі виявлення або підозри на факт насильства над дитиною (додаток 5);

3.6. Перелік доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;

3.7. Етапи оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в гімназії (додаток 6);

3.8. Алгоритм дій керівника під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній контакт з дітьми та анкета для претендента на посаду (Дод. 7).

3.9. План заходів.

Перед початком навчального року на рік або на семестр розробляється і затверджується керівником План заходів для унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в якому зазначається суб'єкти виконання, для кого застосовується, результат виконання та включає в себе:

1) превентивні заходи:

- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в гімназії, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації ;

- заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

2) заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників гімназії та інших фахівців, які контактують з дітьми на теми: розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства; методи профілактики булінгу серед дітей; використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами; надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми; порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності; дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства; алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

- впровадження занять за типом діяльності суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;

- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення) шляхом проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми; інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування; проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав; використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої суб'єктом роботи з дітьми та молоддю, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

1) заходи з моніторингу та оцінки виконання Положення:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

2) заходи з інформування:

- розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення.

- надсилання та поширення інформаційних матеріалів з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті гімназії та його сторінках у соціальних мережах).

До проведення заходів залучаються:

- експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій;

- батьки та інші законні представники дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);

- психологи та соціальні працівники для проведення групових та

індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

- фахівці для зустрічей, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

4. Керівник гімназії:

4.1. затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми з урахуванням Типової програми, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням;

4.2. забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників гімназії та інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, *що не перевищує п'яти робочих днів* із дня початку роботи в гімназії;

4.3. *розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби* з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;

У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною керівник гімназії *невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам* або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поведження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

4.4. *невідкладно* повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною;

4.5. сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поведження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поведження, відповідної програми для таких осіб;

4.6. забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії з питань запобігання насильству та жорстокому поведженню з дітьми;

4.7. взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для

оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

4.8. керівник гімназії наказом створює робочу групу для планування та здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми визначених цим Положенням та призначає відповідальну особу, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

4.9. під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми:

□керівник, відповідно до статті 10 Закону України «Про охорону дитинства», перевіряє через Єдиний реєстр осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

□ керівник проводить опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

4.10. Створює умови для унеможливлення насильства та жорстокого поводження, яке включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Якщо за результатами розгляду повідомлення:

виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною, здійснюється аналіз причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться керівником гімназії із залученням сторін, зокрема дітей.

5. Обов'язки працівників. Працівники гімназії зобов'язані:

1.вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

2.надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу

органу Національної поліції;

3.повідомити керівнику гімназії та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

4.не допускати поведінку, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.

Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

5. не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

6. Відповідальність

6.1. За невиконання цього Положення передбачена дисциплінарна відповідальність працівників ліцею відповідно до законодавства України.

6.2. Керівник гімназії несе відповідальність за реалізацію цього Положення, контроль за його виконанням, а також за своєчасне реагування на випадки насильства.

6.3. Про невиконання, неналежне виконання у ліцеї роботи щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

План заходів для унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми у Первомайській гімназії №2 на 2025-2026 н.р.

№	Назва заходу	Дата проведення	Категорія (вчителі, учні, батьки)	Хто проводить	Відмітки про виконання
Превентивні заходи					
1	Розроблення та затвердження Положення	Серпень 2025	вчителі	Директор ПустоваТ,В	
2	Створення робочої групи для планування заходів визначених Положенням та призначення відповідальної особи для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми	Серпень 2025	вчителі	Директор ПустоваТ,В	
3	Ознайомлення з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми	Серпень 2025	вчителі	Директор ПустоваТ,В	
4	Розроблення та розміщення у доступних місцях інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення	Серпень-вересень 2025	Діти, батьки, інші законні представники	Психологічна служба	
5	Надсилання та поширення інформаційних матеріалів з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті гімназії та його сторінках у соціальних мережах	Протягом року	Діти, батьки, інші законні представники	Робоча група Класні керівники	
6	Проведення оцінювання ризиків насильства та	вересень		МартиненкоСВ	

	жорстокого поводження з дітьми (додаток 6)			Психологічна служба	
Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми					
7	Практикум з педагогами «Психологічна компетентність педагога як передумова організації ефективного навчання»	Жовтень 2025	вчителі	Практичний психолог Водоп'ян М.В.	
8	Батьківські збори . Включити питання спрямовані на запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми	1 раз на семестр, відповідно графіка зборів	Батьки або законні представники	Класні керівники. МартиненкоСВ	
9	Інформаційні бесіди, хвилинки під час годин спілкування	1 раз на місяць	Діти	Класні керівники. МартиненкоСВ	
10	Тиждень толерантності Проведення заходів в рамках акції «16 днів проти насильства»	Листопад-грудень	вчителі учні, батьки	Класні керівник, Водоп'ян М.В	
	«Конструктивне спілкування» (практикум) – засідання учнівської самоврядування	Грудень	Учні 5-9 класів	Педагог-організатор Практичний психолог Водоп'ян М.В.	
11	Психолого-педагогічний семінар «Педагогічне спілкування як ефективний засіб впливу на особистість»	II семестр 2026	вчителі	Практичний психолог Водоп'ян М.В.	
12	«Створимо безпечну школу разом» - конкурс проєктів	II семестр 2026	Діти	Класні керівники	
13	Година психолога «Як приборкати власних драконів» (вміння керувати емоціями) Практичне заняття «Навички подолання стресових станів» «Зниження емоційної напруги та агресивної енергії»	II семестр 2026	Учні 5-9 класів	Класні керівник, практичний психолог Водоп'ян М.В	
Заходи з моніторингу та оцінки виконання Положення					
14	Проведення анкетування (додаток 4 до Положення)	Вересень Травень 2026	Діти	Робоча група	

15	Анкетування «Вивчення проявів насильства в дитячому колективі»	Листопад 2025	Учні 5-9 класи	Практичний психолог Водоп'ян М.В.	
16	Проведення аналізу анкетування	Вересень 2025 Травень 2026		МартиненкоСВ	
17	Внесення змін до Плану заходів (за потреби)	Протягом року		МартиненкоСВ	
18	Аналіз роботи з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми у ліцеї	В кінці кожного семестру	Працівники	МартиненкоСВ Робоча група	